

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 481/2012-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. novembra 2012 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. M. K., B., a J. N., B., zastúpených advokátkou JUDr. E. L., B., vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 13 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 58/2012 z 28. augusta 2012 a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť Ing. M. K. a J. N. **p r i j í m a** na ďalšie konanie.
2. **O d k l a d á** vykonateľnosť uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 58/2012 z 28. augusta 2012 až do rozhodnutia vo veci samej.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. septembra 2012 doručená sťažnosť Ing. M. K., B., a J. N., B. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojich základných práv a slobôd podľa čl. 13 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Cdo 58/2012 z 28. augusta 2012.

S podaním sťažnosti požiadali sťažovatelia o odloženie vykonateľnosti napadnutého uznesenia. V sťažnosti uviedli, že:

«... Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 13.10.2011, sp. zn. 3 Co 2/2010, zmenil rozsudok okresného súdu tak, že určil, že sťažovatelia sú v podieloch po 1/2 podielovými spoluvlastníkmi parc. č. 221/1 - zast. plocha a nádvorie o výmere 580 m², kat. úz. S., zapísanej na liste vlastníctva č. 9598 a rozhodol o náhrade trov konania.

... Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie, v ktorom zároveň navrhla, aby dovolací súd odložil jeho vykonateľnosť.

... Najvyšší súd uznesením z 28.8.2012, sp. zn. 3 Cdo 58/2012, odložil vykonateľnosť rozsudku odvolacieho súdu, ktorým

a/ bol zmenený rozsudok okresného súdu tak, že určil, že sťažovatelia sú v podieloch po 1/2 podielovými spoluvlastníkmi parcely č. 221/1 - zast. plocha a nádvorie vo výmere 580 m² a bolo rozhodnuté o trovách konania,

b/ s odôvodnením, že podľa jeho názoru ust. § 243 OSP možno odložiť vykonateľnosť aj určovacích rozsudkov, teda vykonateľných momentom právoplatnosti, čo sa už vyskytlo aj v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu a že keď doterajší priebeh dovolacieho konania ničím predbežne nevyučuje, že dovolateľka môže byť v konaní úspešná, bez dočasného odloženia vykonateľnosti napadnutého rozsudku, by mohlo dôjsť k ujme žalovanej, prevyšujúcej ujmu na opačnej strane. ...

... Judikatúra ústavného súdu pravidlo neprípustnosti sťažnosti proti uzneseniam procesnej povahy neabsolutizuje a pripúšťa z nej výnimky za podmienky, že tieto sú spôsobilé bezprostredne a citelne zasiahnuť do základných práv sťažovateľa a ktoré tvorí určitú „samostatne“ uzavretú súčasť konania, hoci konanie vo veci samej doteraz neskončilo /porov. II. ÚS 105/09, I. ÚS 327/2010 ap./.

... Medzi tieto prípady je potrebné podľa nás zahrnúť aj uznesenie najvyššieho súdu o odložení vykonateľnosti právoplatného rozsudku podľa ust. § 243 OSP; ak totiž takéto rozhodnutie dovolacieho súdu bude vecne nesprávne, vždy ním budú porušené ústavou garantované práva na spravodlivý proces, či na zákonného sudcu, právnu istotu a pod. /porov. I. ÚS 327/2010 ap./.

... Preto môžeme konštatovať, že v tejto veci je ústavná sťažnosť prípustná, takže v ďalšom kroku by mal byť ústavný súd oprávnený skúmať porušenie namietaných základných práv sťažovateľov, na ktoré poukazujeme v ďalšej časti. ...

... Ústavný súd by mal zasiahnuť do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov vždy, ak boli právoplatným rozhodnutím tohto súdu porušené základné práva a slobody sťažovateľa, chránené ústavným poriadkom Slovenskej republiky, pretože základné práva a slobody vymedzujú nielen rámec normatívneho obsahu aplikovaných právnych noriem, ale tiež aj rámec ich ústavne konformnej interpretácie a aplikácie; o túto situáciu ide aj v našej veci, keď;

a/ ústavný súd zistí v postupe všeobecného súdu prvok ľubovôle, či arbitrárnosti alebo interpretácia predpisov všeobecným súdom je natoľko extrémna, že vybočuje z medzí ústavnosti. Tak je aj v prípade, ak všeobecný súd interpretuje určité zákonné ustanovenie natoľko extenzívne, že tým založí povinnosť jednotlivcovi konať nad rozsah zákona, čím dochádza k porušeniu čl. 13 ods. 1 ústavy. Toto ustanovenie má dve dimenzie, pričom tá prvá spresňuje dopad ustanovenia čl. 2 ods. 2 ústavy na individuálne osoby, a tá druhá predstavuje štrukturálny princíp demokratického a právneho štátu, podľa ktorého možno štátnu moc uplatňovať len v prípadoch a medziach ustanovených zákonom, a to spôsobom, ktorý zákon ustanoví. Rovnako tak ustanovovanie povinností súdom je limitované zákonom pri súčasnom zachovávaní základných práv a slobôd. O ľubovôľu ide aj v prípade, keď všeobecný súd si nesplní povinnosť svoje rozhodnutie v príslušnom ohľade riadne, t.j. adekvátne, racionálne a logicky odôvodniť, ďalej v prípade, že rozhodnutie vykazuje

extrémny nesúlad medzi právnymi závermi a vykonanými dôkazmi a z nich vyvodenými skutkovými závermi a ďalej potom v prípade, ak je výklad a použitie „jednoduchého“ práva v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti /napr. v dôsledku prepiateho formalizmu ap./.

b/ Rozhodnutia všeobecných súdov vo veciach osobného stavu /§ 80 písm. a/ OSP/ alebo o určovacej žalobe podľa § 80 písm. c/ OSP sú vykonateľné dňom nadobudnutia ich právoplatnosti. Preto osoby a orgány, na ktoré sa vzťahujú subjektívne medze právoplatnosti, sú povinné tieto rozhodnutia rešpektovať a spravovať sa nimi. Štátna moc teda garantuje, že obsah týchto rozhodnutí bude realizovaný; predstavujú podklad pre zápis do verejnoprávnych evidencií /matričných kníh, katastra nehnuteľností ap./.

Tento nesporný záver, že odklad vykonateľnosti neprichádza do úvahy pri deklaratórnych rozhodnutiach, znejúcich na určenie práva alebo právneho vzťahu, vyplýva zo všetkých relevantných doktrinárnych stanovísk - vid' napr. J. Mazák a kol.: Základy obč. procesného práva, tretie, podstatne prepracované a doplnené vydanie, 2007, str. 371, či A. Winterová a kol.: Civilní právo procesní, 6. aktualizované a doplněné vydání, Linde Praha, 2011, str. 297, alebo F. Štajgr a kol.: Učebnice obč. procesného práva, Osveta Bratislava, 1959, s. 333 ap. - ktoré bez akýchkoľvek problémov akceptovala aj súdna prax tým, že do r. 2012- neexistovalo žiadne publikované rozhodnutie podobného charakteru, než predmetné uznesenie, aj keď dovolací súd nevydával uznesenie o zamietnutí návrhu na odloženie vykonateľnosti rozhodnutia - opäť porov. Bureš-Drápal-Mazanec; OSŘ, komentář, 1997, str. 707, alebo David-Ištvánek-Javůrková-Kasíková-Lavický a kol.: Občanský soudní řád, komentář, I. díl, Wolters Kluwer, 2009, str. 747, či R 55/1996, alebo rozhodnutie NS SR uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 24/1997 ap.

Záver dovolacieho súdu, ktorý najprv vychádzal z vyššie uvedených stanovísk - vid' str. 3, prvý a druhý odsek napadnutého uznesenia - toto zrazu cez ust. § 243 OSP zmenil tak, že mu umožňuje odložiť vykonateľnosť všetkých rozhodnutí, teda aj určovacích /statusových/, naviac, ak sa podobné rozhodnutia už v praxi najvyššieho súdu vyskytli, ale bez toho, že by túto aplikáciu vybudoval na serióznom, racionálnom, logickom a presvedčivom odôvodnení, ktorým by bol reagoval na podstatu rozdielu medzi ust. § 161 ods. 1 a 2 OSP, na ktorý poukázali vo vyjadrení aj sťažovatelia.

Preto tento záver dovolacieho súdu, že mohol odložiť aj deklaratórny rozsudok odvolacieho súdu, treba považovať sa objektívne neakceptovateľný, a teda zjavne svojvoľný a tým aj z ústavného pohľadu neudržateľný. ...

... najvyšší súd prihliadal iba na záujmy dovolateľa, keď zároveň absolútne opomenul reštitučné záujmy sťažovateľov nesprávnou aplikáciou konkurencie noriem jednoduchého práva, čím porušil aj princíp rovnosti účastníkov podľa § 18 OSP, čo má z ústavnoprávneho hľadiska dosah na porušenie čl. 47 ods. 3 ústavy. ...

... Zároveň navrhujeme odložiť vykonateľnosť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu z 28.8.2012, sp. zn. 3 Cdo 58/2012, pretože môže mať pre sťažovateľov nezvratné dôsledky, vylučujúce aj reparačné či satisfakčné funkcie právnej zodpovednosti dovolateľa, voči ktorému stratilo účinnosť predbežné opatrenie právoplatným skončením sporu, ktoré mu zakazovalo scudziť majetok, o ktorý sa vedie spor od r. 1991 a potom od r. 2002 a v osobách sťažovateľov ide o osoby staršieho veku /nad 80 rokov/, ktoré sa po 40 ročnom šikanovaní bývalým režimom, len veľmi komplikovane a ťažko dostávajú k svojmu majetku, o ktorý neoprávnene prišli pred r. 1990.

*Na základe uvedených skutočností navrhujeme vydať toto
uznesenie*

- 1. ústavný súd prijíma sťažnosť Ing. M. K. a J. N. na ďalšie konanie.*
- 2. Odkladá vykonateľnosť uznesenia najvyššieho súdu z 28.8.2012, sp. zn. 3 Cdo 58/2012, až do rozhodnutia vo veci samej.*

Potom žiadame vydať tento

nález

1. Základné práva Ing. M. K. a J. N., garantované čl. 13 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 1 ústavy samostatne aj v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru, v spojení s čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 ods. 1 Protokolu č. 1 k dohovoru, postupom a uznesením Najvyššieho súdu SR z 28.8.2012, sp. zn. 3 Cdo 58/2012, porušené boli.

2. Zrušuje uznesenie najvyššieho súdu z 28.8.2012, sp. zn. 3 Cdo 58/2012.

3. Najvyšší súd SR je povinný uhradiť sťažovateľom trovy právneho zastúpenia v sume 494,40 EUR, a to na účet ich právnej zástupkyne JUDr. E. L.,..., v lehote do 2 mesiacov.»

II.

Ústavný súd návrh sťažovateľov predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Pri predbežnom prerokovaní ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Podľa § 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa návrh neodložil alebo neodmietol, prijme sa na ďalšie konanie v rozsahu, ktorý sa vymedzí vo výroku uznesenia o prijatí návrhu.

Pretože podaná sťažnosť spĺňa všetky materiálne a formálne požiadavky na konanie o veci, ústavný súd sťažnosť prijal na ďalšie konanie v rozsahu, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Podľa § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na návrh sťažovateľa rozhodnúť o dočasnom opatrení a odložiť vykonateľnosť napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ak to nie je v rozpore s dôležitým verejným záujmom a ak by výkon napadnutého rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu neznamenal pre sťažovateľa väčšiu ujmu, než aká môže vzniknúť iným osobám pri odložení vykonateľnosti, najmä uloží orgánu, ktorý podľa sťažovateľa porušil základné práva alebo slobody sťažovateľa, aby sa dočasne zdržal vykonávania právoplatného rozhodnutia,

opatrenia alebo iného zásahu a tretím osobám uloží, aby sa dočasne zdržali oprávnenia im priznaného právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom.

Ústavný súd dospel k záveru, že odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia nie je v rozpore s verejným záujmom, mohlo by viesť k väčšej ujme sťažovateľov, preto jeho vykonateľnosť odložil v rozsahu, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Ústavný súd sa v ďalšom konaní bude zaoberať ústavnoprávnymi aspektmi napadnutého rozhodnutia (I. ÚS 59/97) vo vzťahu k napadnutým ustanoveniam ústavy.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd podľa § 25 ods. 3 a § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. novembra 2012